

Dosarul nr. 2ra-1199/22
2-19084622-01-2ra-26082022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Ciubotaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Sîrbu, V. Buhnaci, M. Guzun)

ÎNCHEIERE

09 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Galina Stratulat
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Organizația de Creditare Nebancară „Iute Credit” Societate cu Răspundere Limitată,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Eduard Frecațel împotriva Organizației de Creditare Nebancară „Iute Credit” Societate cu Răspundere Limitată, intervenient accesoriu Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, cu privire la constatarea nulității absolute a clauzelor contractuale, obligarea excluderii clauzelor contractuale, recalcularea datoriei și a dobânzii aferente și încasarea cheltuielilor de judecată și

la cererea de chemare în judecată depusă de Organizația de Creditare Nebancară „Iute Credit” Societate cu Răspundere Limitată împotriva lui Eduard Frecațel cu privire la încasarea datoriei, dobânzii aferente, taxei aferente, comisionului de garanție și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 18 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Organizația de Creditare Nebancară „Iute Credit” Societate cu Răspundere Limitată și a fost menținută hotărârea din 01 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La data de 19 martie 2019 Eduard Frecațel a depus cerere de chemare în judecată împotriva OCN „Iute Credit” SRL, intervenient accesoriu Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, cu privire la constatarea nulității absolute a clauzelor contractuale, obligarea excluderii clauzelor contractuale, recalcularea datoriei și a dobânzii aferente și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 15 mai 2018 a încheiat cu OCN „Iute Credit” SRL contractul de împrumut de consum nr. 932991 pe un termen de 18 luni. Suma împrumutată a constituit 18 190 de lei.

A invocat că contractul de împrumut nr. 932991 din 15 mai 2018 este un contract pre-formulat, indubitabil este contract de adeziune, întrucât nu se negociază, acceptarea lui fiind o condiție pentru a încheia orice contract cu întreprinderea, el având calitatea de consumator. Conform prevederilor legislației valabile la momentul semnării contractului, în special prevederile art. 3 și 5 din Legea privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii nr. 256 din 09 decembrie 2011, nu a dispus de posibilitatea de a negocia în mod individual clauzele contractului de împrumut din 15 mai 2018.

Reclamantul a notat că prin contract au fost stabilite clauze contractuale, prin care se instituie o taxă aferentă contractului în mărime deplină de 12 733 de lei, precum și un comision de garanție de 1473,48 de lei.

Conform prevederilor contractuale și pct. 3.2 al informațiilor standard privind împrumutul pentru consumatori, rata dobânzii a fost stabilită în mărime total disproporționată în raport cu prevederile art. 585 și 869 alin. (1) din Codul civil, în mărime de 19 %, iar dobândă anuală efectivă a fost stabilită la 108,44 %. Luând în considerare aceste sume, s-a stabilit că rata lunară care urmează a fi achitată de către reclamant constituie 2069,70 de lei.

A susținut că legiuitorul, spre deosebire de contractele de credit bancar, nu a prevăzut pentru contractele de împrumut posibilitatea părților de a conveni asupra unui comision pentru serviciile prestate, iar obligarea consumatorului, în baza unui contract de împrumut preformulat, la plata unei taxe aferente contractului urmează a fi calificată ca fiind contrar cerințelor de bună-credință impuse comerciantului.

Eduard Frecațel consideră că disimularea unei părți a dobânzii sub denumirea de taxă aferentă contractului este o dovadă absolut convingătoare a relei-credințe a părâtului, întrucât reprezintă o modalitate de inducere în eroare a clienților prin prezentarea de dobânzi avantajoase. Clauzele referitoare la obligarea consumatorului la plata penalității de întârziere în cuantum de 0,5 % pentru fiecare zi de întârziere a rambursării datoriei de bază și la plata penalității pentru rezilierea contractului, urmează a fi apreciate ca fiind abuzive, creând un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților ce decurg din contractul de împrumut nr. 932991 din 15 mai 2018.

A declarat că la momentul încheierii contractului, consimțământul a fost exprimat în contextul unei stări de constrângere financiară, stare de care OCN „Iute Credit” SRL a beneficiat și i-a impus obligații excesive, aflându-se într-o poziție defavorabilă.

Reclamantul a afirmat că a achitat următoarele sume bănești conform contractului de împrumut: 4529 de lei cu titlu de taxă aferentă contractului, 573 de lei comision de garanție și 7 rate lunare a câte 2069,70 de lei, în total, suma achitată la zi constituind 14 953,90 de lei.

A precizat că dobânda aferentă urmează să fie calculată și încasată anual, respectiv, suma achitată trebuie să se considere stingere a datoriei de bază. Deci, luând în considerare faptul că datoria de bază constituie 18 190 de lei, diferența la zi constituie

3 236, 90 de lei.

Reclamantul a indicat că la 17 ianuarie 2019 s-a adresat la OCN „Iute Credit” SRL cu cerere prealabilă, prin care a solicitat modificarea contractului de împrumut din 15 mai 2018, inclusiv Informația standard privind împrumutul pentru consumatori, Anexa nr 1 și Contractul Cadru, în sensul excluderii clauzelor contractuale cu privire la stabilirea și încasarea taxei aferente contractului de împrumut și a comisionului de garanție, întrucât aceste clauze contractuale sunt abuzive, precum și revizuirea cuantumului dobânzii în raport cu prevederile art. 585-869 alin. (1) din Codul civil; recalcularea împrumutului și stabilirea unui nou grafic de rambursare a acestuia, reieșind din excluderea sumelor de 12 733 de lei și 1473,48 de lei și micșorarea dobânzii; excluderea pe viitor a acestor clauze din contractele încheiate cu ulteriorii consumatori; compensarea prejudiciului moral în mărime de 37 254,6 de lei.

A relatat că cererea a fost recepționată de către pârât la 17 ianuarie 2019, iar în rezultatul recepționării cererii, OCN „Iute Credit” SRL a întreprins măsuri în vederea rezilierii unilaterale a contractului.

Eduard Frecașel a solicitat constatarea nulității clauzelor contractuale ale contractului de împrumut nr. 932991, ca fiind abuzive și anume, clauzele privind instituirea și încasarea plății taxei aferente contractului în mărime deplină de 12 733 de lei, plății penalității de întârziere în cuantum de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere a rambursării datoriei de bază, dobânzii aferente de 19%, penalității pentru rezilierea contractului și a comisionului de garanție de 1473, 48 de lei; excluderea acestor clauze din contract, cu impunerea pârâtului a obligației de a exclude aceste clauze din contractele cu același obiect încheiate cu alți consumatori, precum și interdicției de a include astfel de clauze în alte contracte care urmează a fi încheiate cu consumatorii; recalcularea datoriei de bază și a dobânzii aferente; încasarea din contul pârâtului a cheltuielilor de judecată.

La data de 25 iunie 2020, OCN „Iute Credit” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Eduard Frecașel cu privire la încasarea datoriei, dobânzii aferente, taxei aferente, comisionului de garanție și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că la 15 mai 2018 a încheiat cu Eduard Frecașel contractul de împrumut nr. 932991, conform căruia ultimul a beneficiat de un împrumut în mărime de 18 190 de lei, pe un termen de 18 luni, cu rata dobânzii aferente în mărime de 19,00%, taxa aferentă contractului în mărime de 12 733 de lei și comision de garanție 1473,48 de lei.

A susținut că potrivit pct. 5.18 al contractului-cadru, Eduard Frecașel și-a asumat obligația de a restitui împrumutul acordat, taxa aferentă contractului de împrumut, dobânda și alte comisioane stabilite de părți conform graficului de rambursare menționat în contract. Însă, Eduard Frecașel nu și-a executat obligația asumată, la 18 martie 2019 fiind înștiințat prin intermediul executorului judecătoresc Iacob Miron despre rezilierea unilaterală a contractului, prin care OCN „Iute Credit” SRL a declarat scadente și plătibile imediat toate plățile conform contractului de împrumut și a reziliat în mod unilateral contractul de împrumut.

A afirmat că până în prezent, Eduard Frecașel a efectuat plăți în mărime de

14 953,10 lei, însă, cu nerespectarea datei de rambursare. Suma pe care o datorează Eduard Frecațel în prezent este de 11 719,92 de lei, sumă care nu include penalitățile, comisioanele, dobânda aferentă contractului și taxa aferentă contractului.

Reclamantul a indicat că, în conformitate cu preambulul contractului de împrumut și potrivit pct. 3.1. din Informațiile standard privind împrumutul pentru consumatori, taxa aferentă contractului de împrumut se referă la taxa plătită sau ce trebuie plătită de către împrumutat în contul împrumutătorului pentru examinarea și procesarea cererii împrumutate. Taxa aferentă contractului de împrumut urmează să fie plătită în cazul acceptării cererii de împrumut, în momentul încheierii/semnării contractului de împrumut. Împrumutatul poate solicita, iar împrumutătorul poate accepta, achitarea eșalonată de către împrumutat a taxei aferente contractului de împrumut, în conformitate cu graficul de achitare: 12 733 de lei.

A menționat că posibilitatea includerii unor comisioane și taxe în contractele de împrumut este prevăzută și de legislația în vigoare, or, în conformitate cu art. 3 din Legea privind contractele de credit pentru consumatori nr. 202 din 12 iulie 2013, valoarea totală plătită de către consumator reprezintă suma dintre valoarea totală a creditului și costul total al creditului pentru consumator. La rândul său, costul total al creditului pentru consumatori reprezintă toate costurile, inclusiv dobânda, comisioanele, taxele și orice alt tip de costuri pe care trebuie să le suporte consumatorul în legătură cu contractul de credit și care sunt cunoscute de creditor, cu excepția taxelor notariale; costurile pentru serviciile accesorii aferente contractului de credit, în special valoarea medie a primelor de asigurare, sunt incluse în cazul în care obținerea creditului sau obținerea acestuia potrivit clauzelor și condițiilor prezentate este condiționată de încheierea unui contract de servicii.

A declarat că prezenta clauză, a fost definită într-un mod clar și inteligibil în pct. 3.1 din Informațiile standard privind împrumutul pentru consumatori. De asemenea, aceasta indică în mod expres activitățile prestate în schimbul perceperii acestei plăți, acestea fiind examinarea și procesarea cererii împrumutate.

OCN „Iute Credit” SRL a subliniat că în aceste condiții, pârâtul a fost de acord cu condițiile contractuale, le-a înțeles și le-a acceptat fără obiecții, astfel, este obligat să respecte obligațiile asumate prin încheierea contractului de împrumut potrivit art. 668 din Codul civil, fiind ținut de forța obligatorie a contractului. Prin urmare, ținând cont de plățile efectuate de împrumutat și modul de repartizare a plăților, Eduard Frecațel urmează să achite taxa aferentă contractului de împrumut nerambursată în mărime de 8064 de lei.

A declarat că prin contractul de împrumut nr. 932991 din 15 mai 2018, părțile au stabilit rata dobânzii aferente contractului în mărime de 19%, ceea ce reprezintă 4858,12 lei. În aceste circumstanțe, ținând cont de achitățile efectuate, pârâtul trebuie să achite 866,54 de lei cu titlu de dobândă aferentă contractului de împrumut.

Conform pct. 3.4 din Informațiile standard privind împrumutul pentru consumatori, împrumutatul are opțiunea între stabilirea ratei dobânzii anuale flotante sau a ratei fixe. În cazul în care împrumutatul dorește ca rata lunară să rămână fixă indiferent de care ar fi fluctuațiile ratelor de schimb ale valutei EUR în lei MDL,

stabilite de Banca Națională a Moldovei, acesta va plăti adițional un comision de garanție, în valoare de 1473,48 de lei.

A menționat că informațiile standard privind împrumutul pentru consumatori, reprezintă informații precontractuale care conțin toate informațiile necesare care să îi permită consumatorului să compare mai multe oferte pentru a putea lua o decizie informată cu privire la eventuala încheiere a unui contract de credit. Respectiv, aceste informații includ principalele clauze ce le va conține contractul de împrumut, așa cum este prevăzut și în art. 5 alin. (1) și (3) din Legea privind contractele de credit pentru consumatori nr. 202 din 12 iulie 2013. Respectiv, după cum este prevăzut și în conținutul acestuia, pârâtul a avut posibilitatea să se familiarizeze cu prevederile contractuale, a aplicat semnătura și a declarat printr-un acord expres și irevocabil privind primirea informațiilor necesare, că nemijlocit, în ziua încheierii contractului de împrumut, a fost informat despre modul de funcționare a companiei, despre oferta de servicii și că i s-a oferit suficient timp pentru a face cunoștință de acestea, astfel încât să poată compara oferta de împrumut a OCN „Iute Credit” SRL cu alte oferte de împrumut și să identifice oferta care îl interesează și pe care a acceptat-o.

Prin urmare, pentru a compensa pierderile survenite ca urmare a schimbării cursului de schimb valutar EUR/MDL, stabilit de Banca Națională a Moldovei, reclamantul are dreptul de a efectua recalculul sumei împrumutului și a altor sume, însă, cu condiția de a informa cealaltă parte în mod corespunzător și de a-i oferi libertatea să rezilieze contractul.

A relevat că justificarea includerii unui comision de garanție este argumentată prin faptul că însăși Legea privind contractele de credit pentru consumatori stabilește în art. 3 că rata dobânzii aferente creditului reprezintă rată a dobânzii exprimată ca procent fix sau flotant, aplicat anual sumei trase din credit. La rândul său, rata fixă a dobânzii aferente creditului reprezintă convenirea părților, în contractul de credit, asupra unei rate a dobânzii aferente creditului pentru întreaga durată a contractului de credit sau asupra mai multor rate ale dobânzii aferente creditului pentru termene parțiale, aplicând exclusiv un procentaj fix stabilit. În cazul în care nu sunt fixate toate ratele dobânzii aferente creditului în contractul de credit, se consideră că rata dobânzii aferente creditului este fixă numai pentru termene parțiale pentru care ratele dobânzii aferente creditului sunt stabilite exclusiv printr-un procentaj fix specific convenit în momentul încheierii contractului de credit.

Astfel, reclamantul a susținut că, pentru a evita riscul modificării ratei dobânzii în sensul majorării acesteia, se oferă posibilitatea împrumutatului prin pct. 3.4 din Informațiile standard privind împrumutul pentru consumatori, de a plăti adițional un comision de garanție în cazul în care dorește ca rata lunară să rămână fixă, indiferent de care ar putea fi fluctuațiile ratelor de schimb al valutei Euro în lei MDL, stabilite de Banca Națională a Moldovei.

A menționat că la 15 mai 2018, părțile au încheiat un acord adițional la contractul de împrumut nr. 932991, potrivit căruia pârâtul a optat pentru stabilirea ratei fixe a dobânzii anuale, indiferent de care ar fi fluctuațiile ratelor de schimb ale valutei EUR în lei moldovenești (MDL), stabilite de către Banca Națională a Moldovei. În acest sens,

Eduard Frecațel s-a obligat să plătească lunar un comision de garanție în mărime de 81,86 de lei, în conformitate cu graficul de rambursare. În prezent, comisionul de garanție care urmează a fi achitat de către pârât este de 245,38 de lei.

A mai indicat că părțile au convenit stabilirea unei dobânzi de întârziere în mărime de 0,6% potrivit schemei din clauza respectivă. La introducerea acestei clauze în contract, părțile s-au referit la instituirea unei penalități în caz de întârziere a împrumutatului de a rambursa la timp sumele datorate conform contractului de împrumut. De asemenea, prin introducerea unei astfel de clauze, reclamantul a renunțat la calcularea unei dobânzi de întârziere potrivit prevederilor art. 619 din Codul civil, ceea ce este în avantajul consumatorului.

Respectiv, OCN „Iute Credit” SRL consideră că este îndreptățit să calculeze penalități din sumele restante în baza contractului de împrumut, pentru o perioadă de 180 de zile, adică pentru perioada 02 septembrie 2018 – 28 februarie 2019. Astfel, penalitatea urmează a fi calculată din suma împrumutului, care este egală cu 11 719,92 de lei, iar pentru perioada 01 martie 2019 – 25 mai 2020, Eduard Frecațel a acumulat o penalitate în mărime de 31 784,42 de lei. Însă, deși reclamantul este îndreptățit să încaseze penalități pentru toată perioada de întârziere, totuși, fiind de bună-credință și neavând intenția de a împovăra excesiv pârâtul, a renunțat la încasarea acestei penalități.

Cu referire la penalitatea pentru rezilierea anticipată a contractului de împrumut, reclamantul a indicat că potrivit pct. 5.39 din contractul de împrumut, deoarece împrumutatul a înregistrat restanțe la contractul de împrumut mai mult de 50 de zile calendaristice, la data de 18 martie 2019 a reziliat în mod unilateral contractul de împrumut, prin care a declarat scadente și plătibile imediat toate plățile conform graficului de rambursare a împrumutului.

A precizat că la caz, rezilierea contractului este imputabilă anume consumatorului, întrucât acesta întârzie cu o perioadă mai mare de 50 de zile la rambursarea creditului, iar suma prevăzută drept penalitate este una mai mult decât rezonabilă. Însă, deși este îndreptățit la încasarea penalității pentru rezilierea anticipată a contractului de împrumut, renunță și la această penalitate.

OCN „Iute Credit” SRL a solicitat încasarea din contul lui Eduard Frecațel a datoriei în mărime de 11 719,92 de lei, dobânzii aferente contractului de împrumut în mărime de 866,54 de lei, taxei aferente 8060 de lei, comisionului de garanție 245,38 de lei și a taxei de stat în sumă de 626,90 de lei.

Prin încheierea din 28 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru cauzele civile au fost conexate într-un singur proces.

Prin hotărârea din 01 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă parțial acțiunea depusă de Eduard Frecațel și s-a constatat caracterul abuziv al clauzelor pct. 3.1, 3.4, 4.3 (iv), paragraful „Informații standard privind împrumutul pentru consumatori”, precum și al pct. (g) referitor la: taxa aferentă contractului (iii), comisionul de garanție (iv), penalitatea pentru rezilierea contractului (vii) din contractului de împrumut nr. 932991 din 15 mai 2018, încheiat între OCN „Iute Credit” SRL și Eduard Frecațel, cu repunerea părților în situația inițială. În rest, acțiunea depusă de Eduard Frecațel a fost respinsă. Acțiunea depusă de OCN „Iute Credit” SRL a fost

admisă parțial și s-a încasat de la Eduard Frecațel în beneficiul OCN „Iute Credit” SRL suma de 6477,70 de lei cu titlu de datorie rezultată din contractul de împrumut nr. 932991 din 15 mai 2018 (11719,92-4669-573,22), precum și suma de 866,54 de lei cu titlu de dobândă și suma de 270 de lei cu titlu de taxă de stat. În rest, acțiunea depusă de OCN „Iute Credit” SRL a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 29 aprilie 2021 OCN „Iute Credit” SRL a declarat apel împotriva hotărârii din 01 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii în partea admiterii acțiunii lui Eduard Frecațel și în partea respingerii acțiunii OCN „Iute Credit” SRL, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea lui Eduard Frecațel să fie respinsă integral, iar acțiunea OCN „Iute Credit” SRL să fie admisă integral.

La data de 29 aprilie 2021 a declarat apel și Eduard Frecațel, însă, prin încheierea din 29 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, apelul a fost restituit.

Prin decizia din 18 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de OCN „Iute Credit” SRL și a fost menținută hotărârea din 01 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, costul total al împrumutului constituie suma de 37 254,60 de lei, dintre care 18 190 de lei – împrumutul, 4858,12 lei (19%) - rata dobânzii aferente, 1473,48 de lei - comisionul de garanție și 12 733 de lei - taxa aferentă contractului.

Instanța de apel a stabilit că părțile au inserat în contract clauze cu privire la alte taxe arbitrare împrumutătorului. Astfel, în contractul nr. 932991 din 15 mai 2018, încheiat între OCN „Iute Credit” SRL și Eduard Frecațel, toate plățile debitorului, pe lângă dobândă, mai erau sub formă de taxă aferentă contractului și comision de garanție. Astfel, clauzele cu privire la taxa aferentă contractului (pct.3.1 al Informației standard privind împrumutul pentru consumatori) și comisionul de garanție (pct. 3.4 al Informației standard privind împrumutul pentru consumatori), reieșind din modalitatea de expunere, volumul, forma de redactare a principalelor condiții ale contractului de împrumut, sunt redactate din timp în baza unor forme standard, care au fost formulate de către OCN „Iute Credit” SRL, anticipat.

Curtea de Apel Chișinău a menționat că instanța de fond corect a calificat contractul de împrumut ca fiind de adeziune, or, acesta a fost formulat din timp de OCN „Iute Credit” SRL pentru o multitudine de potențiali clienți și este propus și încheiat fără posibilitate de negociere. Astfel, contractul de împrumut nr. 932991 din 15 mai 2018 este un contract de adeziune cu clauze standard care nu au fost negociate cu consumatorul, or, pct. 4.3 (iv), paragraful ”Informații standard privind împrumutul pentru consumatori”, pct. g., paragraful ”Dobânda de întârziere și penalitatea contractuală” sunt clauze contractuale standard, luând în calcul prevederile exprese ale Legii (art. 719 lit. f) din Codul civil), precum și prevederile din Directiva nr. 93/13/CEE, în conformitate cu prevederile art. 217, 220 și art. 717 din Codul civil. Așadar, acestea nu puteau fi aplicate, întrucât sunt abuzive și prin urmare, lovite de nulitate absolută.

Instanța de apel a relevat că, în situația în care clauzele contractuale privind încasarea comisioanelor nu au fost negociate de către consumator, se constată

inexistența dreptului împrumutătorului de a cere și obliga împrumutatul la plata acestora, asemenea pretenții urmând a fi respinse. Stabilirea comisioanelor contravine principiilor bune-credințe, ceea ce indică la prezența clauzelor abuzive, care duc la îmbogățirea nejustificată a creditorului, toate cheltuielile aferente urmând a fi argumentate de către creditor.

Curtea de Apel Chișinău a specificat că scopul instituirii nulității absolute a clauzelor abuzive constă în descurajarea profesioniștilor să utilizeze clauze abuzive în contractele încheiate cu consumatorii. Scopul menționat nu poate fi atins dacă în rezultatul constatării nulității absolute efectele clauzelor abuzive s-ar diminua până la limita stabilită prin lege. În acest caz, este necesară excluderea totală a efectelor clauzelor abuzive, astfel încât să se înțeleagă că, în cazul constatării caracterului abuziv al clauzelor contractuale, utilizatorul nu va putea miza pe reducerea efectelor clauzelor abuzive până la minimul legal, astfel fiind sancționat pentru practicarea clauzelor abuzive. La caz, prin efectul constatării caracterului abuziv al clauzei standard cu privire la taxa aferentă contractului și comision de garanție, profesionistul este lipsit de temei legal și contractual pentru a imputa debitorului plata acestora. Caracterul abuziv al acestor clauze a fost constatat din cauza mărimii disproportionale, prin care consumatorul este prejudiciat.

Instanța de apel a mai reținut că prin contractul de împrumut, OCN „Iute Credit” SRL a calculat pentru încasare 108,44 % anual dobânzi (DAE), dintre care doar 19 % fiind indicate ca dobândă, în rest aceasta fiind disimulată sub denumirea de taxă aferentă contractului și comision de garanție. La fel, este abuzivă și clauza care stabilește penalitatea pentru rezilierea anticipată a contractului, întrucât prejudiciază consumatorul prin crearea unui dezechilibru semnificativ în defavoarea acestuia.

În consecință, reieșind din cele expuse, având în vedere că clauzele nominalizate sunt standard, acestea sunt pasibile anulării, iar compensațiile solicitate în baza acestora sunt nemotivate legal. Prin efectul constatării nulității clauzelor contractuale, datoria contractuală a lui Eduard Frecațel s-a redus la împrumut și dobânda aferentă.

Totodată, instanța de apel a apreciat critic argumentul OCN „Iute Credit” SRL precum că, clauzele contractuale au fost negociate, deoarece negocierea directă cu consumatorul nu este echivalentă cu prezentarea pachetului de servicii de către creditor și cu obligația de informare, negocierea presupunând ca partea, consumatorul, să aibă posibilitatea studierii și modificării clauzelor contractuale. Deci, negocierea nu urmează să se rezume doar la suma care urmează a fi acordată cu împrumut și termenul de rambursare.

La data de 12 august 2022, OCN „Iute Credit” SRL a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și parțială a hotărârii primei instanțe, în partea admiterii acțiunii lui Eduard Frecațel și în partea respingerii acțiunii OCN „Iute Credit” SRL, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea lui Eduard Frecațel să fie respinsă integral, iar acțiunea OCN „Iute Credit” SRL să fie admisă integral. Totodată, recurentul a solicitat încasarea din contul intimatului a taxei de stat pentru depunerea acțiunii – 626,90 lei, taxei de stat pentru apel – 373,83 de lei și pentru recurs – 249,22 de lei.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.

Recurentul a susținut că instanțele ierarhic inferioare nu au aplicat criteriile de apreciere a clauzelor ca fiind abuzive. Pentru a determina dacă o clauză este sau nu abuzivă, urmează a se verifica întrunirea următoarelor condiții: contractul a fost încheiat cu un consumator, clauza contractuală nu a fost negociată individual, prin ea însăși creează un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, dezechilibrul creat este în detrimentul consumatorului, nefiind respectată cerința bunei-credințe.

A menționat că instanțele de judecată în mod neîntemeiat au constatat că clauzele contractuale nu au fost negociate. Mai mult, la momentul contractării împrumutului, intimatul era student în anul IV la Facultatea de drept, ceea ce denotă clar că era familiarizat cu noțiunea de contract de împrumut, negociere și clauze abuzive. Respectiv, este neîntemeiat argumentul precum că intimatul nu înțelegea ce obligații își asumă în temeiul contractului de împrumut. Instanțele inferioare nu s-au referit la aceste circumstanțe invocate de recurent, fapt ce încalcă principiul contradictorialității și egalității.

Recurentul a afirmat că nu a fost demonstrat dezechilibrul semnificativ între drepturile și obligațiile părților, în detrimentul consumatorului, notând totodată că de fapt intimatul este un consumator de rea-credință, care s-a adresat cu cererea de chemare în judecată cu privire la constatarea ca abuzive și nule a mai multor clauze contractuale, prin ce încearcă de fapt să se eschiveze de la îndeplinirea obligațiilor contractuale și de la achitarea datoriei.

OCN „Iute Credit” SRL consideră că, contractul de împrumut încheiat cu Eduard Frecațel corespunde prevederilor legislației în vigoare, iar argumentele intimatului și statuările instanțelor de judecată cu privire la nulitatea unor clauze sunt neîntemeiate. Respectiv, nu urma a fi admisă solicitarea intimatului de a dispune recalcularea datoriei de bază și a dobânzii aferente.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 18 mai 2022.

Decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la adresa electronică a recurentului OCN „Iute Credit” SRL la data de 22 iulie 2022 (f.d. 25, volumul IV).

Astfel, recursul, declarat la data de 12 august 2022, este în termen.

La 29 august 2022, copia recursului a fost expediată în adresa lui Eduard Frecațel și a Agenției pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 54-58, volumul IV).

Prin referința depusă la 22 septembrie 2022, Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor (anterior Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței) a solicitat considerarea recursului ca inadmisibil, deoarece nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Intimatul Eduard Frecașel nu a depus referință.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de OCN „Iute Credit” SRL nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevolativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de OCN „Iute Credit” SRL, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de OCN „Iute Credit” SRL, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Organizația de Creditare Nebancară „Iute Credit” Societate cu Răspundere Limitată se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Galina Stratulat

Mariana Pitic